

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2021

Hollolan kunta
Tarkastuslautakunta 2021-2024

Sisällys

1	Tarkastuslautakunnan katsaus	2
2	Tarkastuslautakunta.....	3
2.1	Tarkastuslautakunnan tehtävät ja toimintamuodot.....	3
2.2	Tarkastuslautakunnan kokoonpano.....	4
2.3	Tarkastuslautakunnan toiminta	4
3	Tavoitteiden toteutumisen arviointi 2021	6
3.1	Strategian toteutumisen mahdollistajat.....	6
3.2	Kriisikuntakriteerit Hollolan kunnan tunnuslukujen näkökulmasta	8
3.2	Väestö.....	10
3.3	Konsernipalvelut.....	10
3.4	Sosiaali- ja terveyspalvelut, Hollolan kunnan osuus	14
3.5	Arvio Hyvinvointipalveluiden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta	15
3.6	Arvio Elinvoiman palveluiden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta.....	19
3.7	Kuntakonserni ja konsernivalvonta	23
4	Henkilöstö	26
5	Kunnan taloudellisten tavoitteiden toteutuminen.....	29
5.1	Tulot	29
5.2	Menot.....	30
6	Vuoden 2020 arviointikertomuksesta tarkastuslautakunnalle annetut vastineet	31
7	Yhteenveto	32
8	Tarkastuslautakunnan esitys valtuustolle.....	33

I Tarkastuslautakunnan katsaus

Tämä on valtuustokauden 2021-2024 ensimmäinen arviointikertomus. Pandemia aiheutti sen, että lautakunta hyppäsi liikkuvaan junaan, kun arviointivuotta oli kulunut 2/3 ennen valintaamme. Tarkastuslautakunta on haastatellut kunnan viranhaltijoita sekä luottamusmiehiä ja tutkinut sitä, miten kunnan hallinto on toiminut vuonna 2021, ja miten kunnanvaltuuston asettamat tavoitteet ovat toteutuneet.

Arviointikertomus on laadittu edelleen ns. ”liikennevalomallilla”, ja olemme pyrkineet siihen, että asiakirja olisi selkeä ja helposti luettava.

Lautakunta toivoo, että niin kunnanvaltuutetut kuin viranhaltijatkin ajatuksella lukevat tämän arviointikertomuksen vuodelta 2021 ja kiinnittävät erityistä huomiota kriittisiin huomioihin. Lautakunta toivoo jatkossa viranhaltijoilta parempaa ja selkeämpää mittarointia, jotta asioiden toteutuminen on helpompaa havaita. Meidän kaikkien yhteinen tavoitteemme tulisi ollakin kotikuntamme, Hollolan, kaikinpuolinen kehittäminen.

Lopuksi kiitämme viranhaltijoita annetuista vastauksista ja pyydetyistä lisäselvityksistä.

Tarkastuslautakunta

2 Tarkastuslautakunta

2.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät ja toimintamuodot

Tarkastuslautakunnan tehtävistä on säädetty Kuntalain 14. luvussa ja kunnan tarkastusäännössä. Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastuksen ja arvioinnin järjestämistä varten.

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan on valmisteltava valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Tarkastuslautakunnan on myös huolehdittava kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta.

Tarkastuslautakunnan tehtävään kuuluu myös seurata tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista ja tehtävien suorittamista sekä sen on tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi, huolehdittava siitä, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat ja tehtävä aloitteita ja esityksiä lautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen valvonnan tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyyttä.

Kuntalaissa asetettujen tehtävien lisäksi tarkastuslautakunnalla on tärkeä tehtävä toiminnan tulokellisuuden arvioinnissa. Lautakunnan tehtävänä on myös kiinnittää huomiota toiminnan, toimintatapojen sekä palvelujen järjestämisen tarkoituksenmukaisuuteen.

Tarkastuslautakunnan tehtävä on myös valvoa Kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi. Sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuus tuli voimaan 1.6.2017.

Keskeisimpänä tarkastuslautakunnan tehtävistä voidaan pitää valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen arviointia. Tarkastuslautakunnan arviointityön järjestämistä varten on tarkastuslautakunta laatinut nelivuotiskauden kattavan arviointisuunnitelman, jota täsmennetään vuosittain. Tarkastuslautakunta on laatinut nelivuotiskauden suunnitelmaan pohjautuvan arvioinnin työohjelman vuodelle 2021. Vuosittaiseen arviointiin kuuluu aina myös taloudellisen tilanteen arviointi.

Valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen arvioinnin lisäksi, tarkastuslautakunnan työnä on myös toiminnan tarkoituksenmukaisuuden arviointi, joka on pyritty huomioimaan myös vuoden 2021 arviointityössä.

Tarkastuslautakunnan arvioinnin tulokset on esitetty tässä arviointikertomuksessa. Arviointikertomuksessaan tarkastuslautakunta esittää arvionsa strategisten, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta sekä henkilöstöstä. Tarkastuslautakunta esittää havaintojaan ja arvioitaan myös muista toimintavuoden aikana esille tulleista keskeisistä asiakokonaisuuksista.

2.2 Tarkastuslautakunnan kokoonpano

Kunnanvaltuusto on 2021 valinnut toimikaudekseen 2021–2024 tarkastuslautakuntaan seitsemän jäsentä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano vuoden 2021 arviointityössä

Jäsen	Varajäsen
Erkki Arvila, puheenjohtaja	Toni Vehmola
Pasi Pasanen, varapuheenjohtaja	Anssi Ikävalko
Jyrki Joensuu	Leea Jokinen
Aada Söyriä	Päivi Pasanen
Jasmin Kauko	Tapani Ihalainen
Anne Suomäki	Sofia Norrbacka
Juha Rehula	Hannu Heikkilä

2.3 Tarkastuslautakunnan toiminta

Tarkastuslautakunta on kokoontunut vuoden 2021 toiminnan arviointiin liittyen 13 kertaa. Pää- töksenteko on tapahtunut puheenjohtajan selostuksen pohjalta ja lautakunnan sihteerinä on toiminut tilintarkastaja HT, JHT Ville Valkonen Revisium Oy:stä.

Arvioinnin painopistealueena on arviointisuunnitelmansa 2021-2024 mukaisesti vuonna 2021 ollut hyvinvoinnin palvelualue. Tarkastuslautakunta on vuoden 2021 arviointityötä toteuttaessaan käsitellyt taulukossa esitettyjä aiheita ja kuullut seuraavia viranhaltijoita niihin liittyen:

Kokousaika	Arvioitavat ja läpikäytävät asiat	Arviointimenetelmä
ti 31.8.2021	-Arviointisuunnitelma -Talouskatsaus ja konsernipalvelujen ajankohtaiset asiat -Tilintarkastajan työohjelma	Haastattelut: -Hallinto- ja talousjohtaja -Tilintarkastaja
ti 28.9.2021	-Kehitys- ja kaavoituspalvelut -Elinvoiman palvelualue -Tarkastuslautakunnan talousarvio vuodelle 2022	Haastattelut: -Kehitys- ja kaavoituspäällikkö Ilkka Korhonen - Elinkeinopäällikkö Sari-Anna Vilander
ti 2.11.2021	-Hyvinvoinnin palvelualue -Tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2020, selvitykset	Haastattelut: -Hyvinvointijohtaja Kim Strömmer
ti 23.11.2021	-Henkilöstöasiat	Haastattelut: -Henkilöstöpäällikkö Minna Hutko -Pääluottamusmiehet
ti 14.12.2021	- Kuntastrategian tavoitteet ja toteutuminen kunnassa ja kuntakonsernissa	Haastattelut: -Kunnanjohtaja Päivi Rahkonen

	-Tilintarkastuksen väliraportointi	-Tilintarkastaja
ma 24.1.2022	-Hyvinvoinnin ajankohtaiskatsaus -Vapaa-aikapalveluiden ajankohtaiskatsaus	Haastattelut: -Hyvinvointijohtaja Kim Strömmer -Vapaa-aikapäällikkö Lassi Puodinketo
ti 22.2.2022	-Tilinpäätöksen esittely	Haastattelut: - Hallinto- ja talousjohtaja Turkka Rantanen
to 17.3.2022	Arviointikertomus	
ke 6.4.2022	Arviointikertomus	
ke 20.4.2022	Arviointikertomus	
ke 4.5.2022	Arviointikertomus	
ti 17.5.2022	Arviointikertomus	
ke 25.5.2022	Tilintarkastuskertomus ja loppuraportti Arviointikertomus	-Tilintarkastaja

3 Tavoitteiden toteutumisen arviointi 2021

Talousarviossa, jonka kunnanvaltuusto on hyväksynyt vuodelle 2021, on asetettu Hollolan kunnan strategiset, toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Talousarvio 2021 on perustunut kuntastrategian tavoitteisiin. Hollolan valtuusto hyväksyi syyskuussa 2020 kuntastrategian, joka ohjaa kunnan toimintaa ja päätöksentekoa vuoteen 2035 saakka. Strategiassa esitetään kunnan keskeiset tavoitteet ja kehittämiskohteet sekä tärkeimmät toimenpiteet. Kuntastrategiaa on päivitetty ja päivitetty versio on hyväksytty valtuustossa 13.12.2021.

Hollolan visiona: Hollolasta on moneksi

Keskeinen arvomme on vastuullisuus. Strategian mukaan kunnan visio ”Hollolasta on moneksi” on olla paras kunta yrittäjälle, kumppani tekijälle, paras palveluiltaan ja asumisen kuntana. Kunnan arvopohja nojaa vahvasti vastuulliseen toimintaan ja keskiössä on hyvinvoiva kuntalainen.

Strategiset osatavoitteet

- Työn Hollola
- Tekemisen Hollola
- Asumisen Hollola
- Palvelujen Hollola

Strategisista tavoitteista johdetut päämäärien saavuttamisen mahdollistajat ja näille asetettujen tavoitteiden toteutuminen on esitetty seuraavassa kappaleessa 3.1. Strategiset tavoitteet sisältävät myös tavoitteisiin liittyvät toimenpiteet, joihin tarkastuslautakunta on tarvittaessa ottanut kantaa samassa taulukossa strategisten tavoitteiden ja niiden toteutumisen yhteydessä.

Strategian tavoitteet

Työn Hollola	Tekemisen Hollola	Asumisen Hollola	Palvelujen Hollola
Mahdollistamme ja kehitämme edellytyksiä monipuoliselle yritys-toiminnalle ja työllistymiselle.	Vahvistamme osallisuutta ja yhteisöllisyyttä järjestöjen sekä yhteisöjen kumppanina.	Tarjoamme monipuolisia ja kehittyviä asumisen muotoja lähellä luontoa.	Tuotamme laadukasta palvelua ja hyvinvointia kuntalaisille.

3.1 Strategian toteutumisen mahdollistajat

Pitkäjänteinen päätöksenteko, tasapainoinen talous ja hyvinvoiva henkilöstö

Mittareiden tavoitetasoa ei ole ilmoitettu kaikilta osin tilinpäätöksessä, vaan lukija joutuu lukemaan sekä tilinpäätöstä että talousarviota samanaikaisesti kokonaiskuvan hahmottamiseksi. Tarkastuslautakunta edellyttää, että tilinpäätöksessä tulee esittää myös tavoitteet luettavuuden helpottamiseksi.

Henkilöstö
Toteutuneet toimenpiteet ja tunnusluvut

Tavoite ja menestystekijät	Mittari	Toteuma	Arviointi ja suositus	
Jatkuva arviointi ja kehittäminen	Kehityskeskustelut 100%, CAF arviointi osa-alueittain vuosittain.	Kehityskeskustelut käyty. Johtoryhmä linjasi, että vuonna 2021 ei tehdä CAF-arviointia, vaan valmistellaan seuraavan valtuustokauden aikainen CAF-ohje.	CAF-arvioinnit on saatu vanhassa muodossa päätökseen ja uusia suunnitellaan osaksi päivitettyä kuntastrategiaa.	
Työhyvinvointikysely	Työhyvinvointikyselyn tavoitetaso >4,75 (asteikko 1-6)	Keskiarvo kevään ka 4,96 ja syksyn ka 4,81 (2020: 4,68).	Tarkastuslautakunta pitää kehitystä myönteisenä ottaen huomioon vaikeat ajat (etä)johtamisen osalta.	
Sairauspoissaolot	Sairauspoissaolot <11 tpv	11,4 tpv/hlö, joka sisältää myös työtapa- turmat. Ilman työtapa- taturmapoissaoloja 10,7 työpäivää.	Tarkastuslautakunta kysyy, mikä on ollut pandemian aiheuttamien poissaolojen osuus ja mikä ns. tavanomaisen sairauspoissaolojen osuus (erityisesti pitkäaikaiset sairauspoissaolot).	
Lähtövaihtuvuus	Tavoitetaso: 2020 < 5,1 %	7,4 %	Mitä lähtövaihtuvuuden vähentämiseksi on tehty ja korostuuko jokin tietty toimiala tässä tilastossa?	

Tasapainoinen talous

Mittareiden tavoitetasoa ei ole ilmoitettu kaikilta osin tilinpäätöksessä, vaan lukija joutuu lukemaan sekä tilinpäätöstä että talousarviota samanaikaisesti kokonaiskuvan hahmottamiseksi. Tarkastuslautakunta suosittelee panostamaan esittämistapaan tältä osin.

Toteutuneet toimenpiteet ja tunnusluvut

Tavoite ja menestystekijät	Mittari	Toteuma	Arviointi ja suositus	
Kohtuullinen verorasitus	Kunnallisvero-% en- nallaan 21 %	Kunnallisveroaste säilynyt ed. vuoden tasossa eli 21 %:ssa.		
Lainamäärä ja sen kehitys.	Asukaskohtainen lainamäärä > 2.600 euro.	Asukaskohtainen lainamäärä 1 617 euroa per asukas (kunta). Velat ja vastuut prosenttia käyttö- tuloista, 38,77 % (v. 2020 43,20 %).	Asukaskohtainen lainamäärä per asukas alitti tavoitteen. Tavoitetaso ei käy ilmi tilinpäätöskirjasta.	
Kohtuullinen ja kestävä investointitaso	Investointien tulorahoitus väh. 54 %.	Investointien tulorahoitus vuonna 2021 oli 132,96 %.	Investointien tulorahoitus ylitti tavoitetason ja korjausvelan määrä vähentynyt suotuisaan suuntaan.	

		Korjausvelan määrä väheni vuoden aikana 0,3 milj. euroa. 7,4 milj. eurosta 7,1 milj. euroon.		
Kestävä ja tehokas omistaja-politiikka	Konserniyhteisöjen tavoitteet.	Konserniyhteisöille on asetettu tavoitteet vuoden 2021 talousarviossa ja niiden toteutumista seurattu vuoden aikana. Konsernirakennetta on selkeytetty. KOy Harmaalepän purku.		●

Yhteenvedona todetaan, että vuonna 2021 koronapandemia jatkui, mikä vaikutti merkittävästi kunnan henkilöstön ja luottamushenkilöstön toimintaan. Talouden tasapaino on edelleen hyvä ja tavoitteisiin päästiin kiitettävästi. Uutta lainaa ei vuonna 2021 nostettu ja samalla kunnan lainamäärä väheni 8,1 milj. euroa. Tämä mahdollistaa tukevamman pohjan tulevien vuosien talouden suunnittelulle.

3.2 Kriisikuntakriteerit Hollolan kunnan tunnuslukujen näkökulmasta

Kuntalain 118 §:n mukaisesti erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely voidaan jatkossa käynnistää:

- jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää kuntalain 110 §:n 3 momentissa säädettyssä (TP:n vahvistamisvuosi +4 vuotta) määräajassa.
 - Ei täyty Hollolan kunnan osalta (ei kertynyttä alijäämää)

TAI

- jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa
 - Ei täyty Hollolan kunnan osalta
 - TP2021: ylijäämää 2.085€/asukas
 - TP2020: ylijäämää 1.632€/asukas)

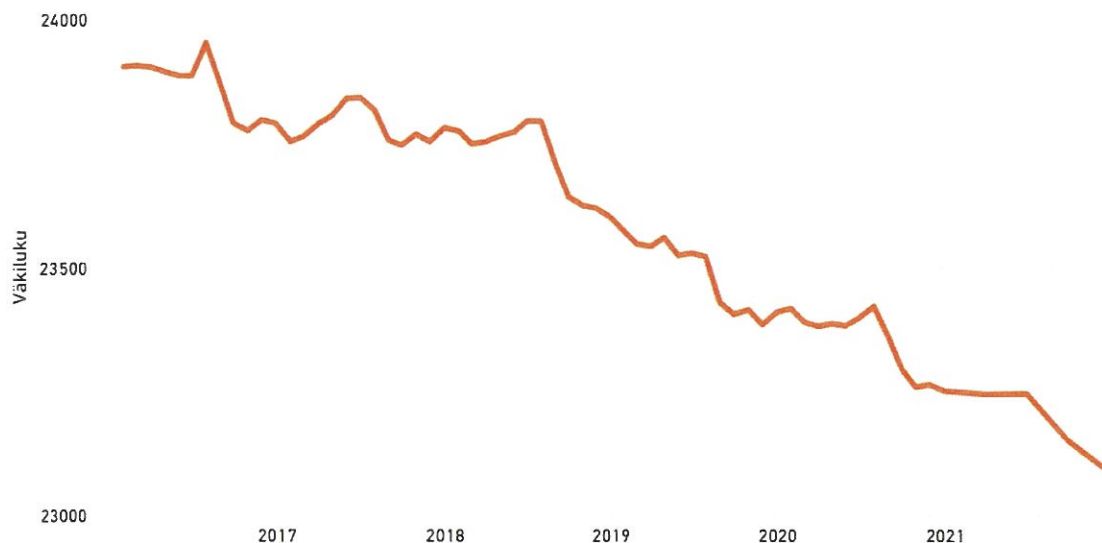
TAI

jos rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet kaikki seuraavat raja-arvot

Kriteeri	Tilanne Hollolan kunnassa	Toteutuu/ei toteudu
1) kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia	➤ TP2021: 202,3 % ➤ TP2020: 218,3 %	ei toteudu
2) kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti	➤ 2021: 21 % (ka.20,02 %) ➤ 2020: 21 % (ka. 19,96 %)	ei toteudu
3) asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla	➤ TP2021: 4.997 €/asukas ➤ TP2020: 5.167 €/asukas Kaikki kunnat: ➤ TP2020: 8.765 €/asukas kuntien TP2021 tilastoja ei ole arviointikertomusta laadittaessa vielä saatavilla	ei toteudu
4) konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8	➤ TP2021: 3,0 ➤ TP2020: 3,2	ei toteudu

3.2 Väestö

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan kunnan asukasmäärä oli 23 087 eli se väheni viime vuoden aikana yhteensä 164 henkilöllä. Vuodesta 2016 alkaen kuolleisuus on ollut syntyvyyttä suurempaa.

Kunnanvaltuuston hyväksymä strateginen tavoite väestömäärän osalta lähtee olettamasta, että väkimäärää saadaan kasvatettua n. 3.000 asukkaalla vuoteen 2050 mennessä. **Tarkastuslautakunta kysyy, onko tavoite kunnanhallituksen mielestä realistinen ja miten siihen tul- laan pääsemään? Onko kunta tehnyt tai tekemässä vertaisarviointia Etelä-Suomen kuntiin, joissa väestönkehitys on erisuuntainen?**

3.3 Konsernipalvelut

Arvioidessa eri toimialueiden tavoitteiden toteutumista on huomattava, että kunnan toimialojen sitovuustaso on kaikilla palvelualueilla tulojen ja menojen netto. Tilivelvollisia ovat johtavien viranhaltijoiden lisäksi kunnan toimielinten jäsenet ja tulosalueiden johtavat viranhaltijat.

Konsernipalveluiden palvelualue sisältää seuraavat vastuualueet: hallinto- ja viestintäpalvelut, talouspalvelut, kehittämispalvelut, henkilöstöpalvelut ja tietohallintopalvelut. Menoihin sisältyvät myös valtuuston, tarkastuslautakunnan ja keskusvaalilautakunnan alainen toiminta sekä maaseutupalvelut. Palvelualueetta johtaa hallinto- ja talousjohtaja. Konsernipalveluiden palvelualueen tehtävänä on tarjota keskitetysti talouspalveluiden, kehittämispalveluiden, henkilöstöpalveluiden, tietohallintopalveluiden sekä hallinto- ja viestintäpalveluiden tukipalveluja palvelualueiden johtamisen tueksi muille palvelualueille. Lisäksi konsernipalveluiden palvelualueen tehtäviin kuuluu tukea, ohjata, koordinoita ja seurata kunnan taloutta, hallintoa, henkilöstöpalveluita ja tietohallintoa keskitetysti.

Toiminnan painopisteet vuonna 2021 ovat tukipalvelujen tuottamisen lisäksi strategian mukaisia: mm. markkinointi- ja digitalisaatio-ohjelman toteutus, laadunhallinnan ja viestinnän kehittäminen, järjestöyhteistyön ja verkostoitumisen hyödyntäminen mm. kuntalaisten osallisuuden kasvattamiseksi, hyvinvointiohjelman toteuttaminen sekä henkilöstöohjelma ja työhyvinvointiohjelman

mukaisten toimenpiteiden toteuttaminen. Lisäksi tiedonhallintalain velvoitteiden täyttäminen ja sähköisen arkistoinnin kehittäminen ovat keskeisiä tehtäviä vuonna 2021.

Toteutuneet toimenpiteet ja tunnusluvut

Työn Hollola

Strategian tavoite: *Mahdollistamme ja kehitämme edellytyksiä monipuoliselle yritystoiminnalle ja työllistymiselle*
Tuloarviot ja määrärahat

Konsernipalvelut

	TP 2020	ALKUP. TA 2021	TA MUUTOKSET 2021	TA 2021 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TOTEUMA 2021	TOT-%	POIKKEAMA
TULOT	1 252 562	1 128 300	25 600	1 153 900	1 423 407	123,4 %	-269 507
MENOT	-4 907 099	-5 243 700	-25 600	-5 269 300	-5 263 393	99,9 %	-5 907
NETTO	-3 654 537	-4 115 400	0	-4 115 400	-3 839 986	93,3 %	-275 414

Konsernipalvelut eivät ole pystyneet toteuttamaan suurinta osaa asetetuista tavoitteista.

Konsernipalveluiden Hollolan tavoitteena on ollut mm. luonnon ja liikunnan vetovoimatekijöitä hyödyntäminen markkinoinnissa ja viestinnässä asukasluvun kasvattamiseksi. **Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan toimintakertomuksesta ei käy riittävän selkeästi ilmi, mitä on tehty Hollolan kunnan vetovoimatekijöiden tunnettuuden parantamiseksi.**

Teollisuus- ja asuintonttien myynti on merkittävä tekijä Hollolan kunnan kehityksen kannalta ja tämän eteen tulee tehdä aktiivisesti töitä.

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan tontinmyyntiä ja markkinointia tulisi monipuolistaa mm. ulkoistamalla tontinmyyntiä joiltakin osin ulkopuoliselle toimijoille.

Strategian tavoite: *Tuotamme laadukasta palvelua ja hyvinvointia kuntalaisille*

Tavoite ja menestystekijät	Mittari	Toteuma	Arviointi ja suositus	
Verkkolaskutuksen ja verkkomaksamisen edistäminen	Myyntilaskuissa verkkolaskujen osuuden nosto 40%:iin (nykytila 27,35%). Yksi uusi toteutettu verkkomaksamisen ratkaisu.	Myyntilaskujen osalta paperilaskujen saajia lähestyttiin kirjeitse tavoitteena saada lisättyä e-laskujen määrää. Verkkolaskujen osuus saatiin nostettua vuoden aikana 34,6%:iin. Verkkomaksamisen osalta mobiilimaksamisen käyttö piti laajentua henkilöstöruokailuun syksyn 2021 aikana, mutta toimittajasta johtuvien teknisten ongelmien vuoksi ratkaisua ei ole saatu		

		vieläkään käyttöön. Elinvoiman palvelualueen kanssa on aloitettu selvittelyt Trimblen verkkopalvelun käyttöönotosta.		
Sähköisen arkistoinnin projektin jatkaminen	Yksi integraatio tai migraatio sähköiseen arkistoon (Visma) tehty sekä aineistojen digitointia jatketaan	Rakennusvalvonnan aineistojen migraatio on käynnissä. Samoin Trimble Locuksen ja Innofactorin Scanmate luokittelijan integraatiot ovat käynnissä. Aineistojen digitointia tehdään sekä omana työnä että ostopalveluna.		●
Kehitämme toimintaamme ja palvelujamme asiakkaan/kuntalaisen osallisuutta hyödyntäen	Asiakaslähtöisten digitaalisen palveluiden kehittämisen (vähintään 1)	Kunta on jatkanut palveluiden kehittämistä olemassa olevien projektien kautta. Yrityspalveluiden asiakkuudenhallintaan on kehitetty työkalut. Kunnan tietojohdantamista on kehitetty ETVT-hankkeen toimesta. Työllisyyspalveluiden robotisointiratkaisulla parannetaan ja tehostetaan kuntalaisten palvelua.		●
Edistämme ja hyödynnämme digitalisaation mahdollisuuksia	Jatkamme prosessien automatisointia (vähintään 1/vuosi)	Digitalisaatiohankkeiden myötä yksittäisten työtehtävien robotisoinnilla on tehostettu vastuualueiden kokonaisprosesseja.	Tarkastuslautakunta kysyy, onko jokin prosessi saatu täysin automatisoitua.	●
Johdamme ja kehitämme henkilöstön osaamista suunnitelmallisesti	Osaamisen johtamisen toimintamallin käyttöönotto	Osaamisen johtamisen toimintamallin mukaisesti vuonna 2021 on toteutettu jatkuva esimiessparrausta syksyllä 2020 laaditun Pienen johtamisen käsikirjan pohjalta. Ennakoivaa rekrytointia on edistetty mm. koulutuslinjausten ja oppisopimusprosessin kehittämisellä sekä palkkausjärjestelmän arvioinnilla. Syksyllä 2021 alkoi Hybridityöllä hyvinvointia -hanke, jolla kehitetään osaamisen johtamista, kohderyhmän henkilöstön osaamista sekä edistetään hyvinvointia ja monimuotoisia		●

		työn tekemisen tapoja.		
Kehitämme henkilöstön valmiuksia toimia työyhteisössä	Työyhteisötaidotkoulutus koko henkilöstölle	Koulutukset käynnistyivät elokuun 2021 alussa ja päättyivät maaliskuussa 2022.	Tarkastuslautakunta kysyy, mikä on ollut työyhteisötaidotkoulutuksen keskeinen sisältö ja laajuus.	●
Osallisuusohjelman jalkauttaminen	Suunnitelman mukaiset toimenpiteet on tehty.	Osallisuusohjelman toiminnallistamisen osalta laadinnassa uusi suunnitelma, koronatilanteen estettyä aiotut toimenpiteet.		●

3.4 Sosiaali- ja terveystalvet, Hollolan kunnan osuus

Kunnanhallituksen alaiseen toimintaan kuuluu Hollolan kunnan sosiaali- ja terveystalvetjen kustannukset. Talvet ostetaan Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymältä.

Kustannuksiin sisältyy maksuosuuksia myös aikaisempina vuosina syntyneistä eläkevastuista sekä aikaisempien vuosien luottotappiot.

Tuloarviot ja määrärahat

Kunnanhallitus, Sosiaali- ja terveystalvet

	TP 2020	ALKUP. TA 2021	TA MUUTOK SET 2021	TA 2021 MUUTOS TEN JÄLKEEN	TOTEUMA 2021	TOT-%	POIKKEA MA
TULOT	53 527	0	0	0	395 267	0,0 %	-395 267
MENOT	-73 920 012	-76 666 600	0	-76 666 600	-74 864 387	96,4 %	-2 802 213
NETTO	-73 866 485	-77 666 600	0	-76 666 600	-74 469 120	95,9 %	-3 197 480

Sosiaali- ja terveystalvetluiden menojen kehitys, 1 000 euroa

	2020 Tilinpäätös	2021 Talousarvio	2021 Tilinpäätös	Poikkeama 1000 euroa	Muutos 2020/ 2021
Perustalvet	42 853,6	45 548,6	44 338,5	-1 210,1	3,5 %
Akuutti 24	3 256,7	3 675,0	3 416,2	-258,8	4,9 %
Ensihoito	1 161,4	1 070,0	1 112,1	42,1	-4,2 %
Erikoissairaanhoido	25 468,9	26 091,4	24 775,7	-1 315,7	-2,7 %
Ympäristöterveydenhuolto	243,2	295,0	303,1	8,1	24,6 %
Talvetjen kustannukset yhteensä	72 983,7	76 680,0	73 945,5	-2 734,5	1,3 %
Kunnan maksamat muut menot*	882,8	986,6	906,8	-79,8	2,7 %
Kokonaiskustannukset yh- teensä	73 866,5	77 666,6	74 852,3	-2 814,3	1,3 %

* mm. eläkemenoperusteinen KuEL-maksu

Tarkastuslautakunnan arvio:

Hyvinvointikuntayhtymän menot Hollolan kunnan osalta ovat kasvaneet 0,8 % eli 0,6 milj. euroa vuodesta 2020. **Onko kunnassa pystytty arvioimaan sitä, minkä verran hoitovelkaa on syntynyt koronapandemian vuoksi?** Esimerkiksi erikoissairaanhoidon toteuma on jäänyt vain 95 %:iin.

3.5 Arvio Hyvinvointipalveluiden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta

Hyvinvoinninpalvelualueen palveluilla tuetaan ja annetaan laaja-alaista ja monipuolista kasvatusta ja opetusta lapsille ja nuorille. Lisäksi tarjotaan vapaa-aikapalveluja kuntalaisille sekä luodaan edellytyksiä sosiaaliselle kasvulle ja yhteistyössä toimimiselle.

Hyvinvointipalvelut huolehtivat laadukkaasti varhaiskasvatuksen, yleissivistävän koulutuksen, muiden kasvatus- ja opetuspalveluiden sekä vapaa-aikapalvelujen järjestämisestä lainsäädännön edellyttämällä tavalla sekä edellytyksien mukaan mahdollistamalla kuntalaisten omia toimintamahdollisuuksia.

Toteutuneet toimenpiteet ja tunnusluvut

Työn Hollola

Strategian tavoite: *Mahdollistamme ja kehitämme edellytyksiä monipuoliselle yritystoiminnalle ja työllistymiselle*

Tavoite	Mittari	Toteuma	Arviointi ja suositus	
Palvelusetelin käytön lisääminen.	Palvelusetelien lukumäärä: -tavoitetaso > 80 -lähtötaso 72	89 käytettyä palveluseteliä.		
				

Tekemisen Hollola

Strategian tavoite: *Vahvistamme osallisuutta ja yhteisöllisyyttä järjestöjen sekä yhteisöjen kumppanina.*

Tavoite	Mittari	Toteuma	Arviointi ja suositus	
Toimimme yhteistyössä ja haemme kumppanuuksia keskeisten hyvinvoinnin, terveydenedistämisen ja elinvoiman tavoitteiden saavuttamiseksi.	Toteutuneet yhteistyömallit/sopimukset: -tavoitetaso > 3 -lähtötaso 3 (4H-Yhdistys, Hollolan nuorisoseura, Hollolan Kotiseutuyhdistys).	30 toteutunutta kumppanuussopimusta.	Tavoite toteutunut hyvin. Toimintakertomuksesta ei käy tarkemmin ilmi, mitä nämä kumppanuussopimukset pitävät sisällään.	
Mahdollistamme ja tuemme tapahtumia ja omaehtoisen toiminnan muotoja.	Vastikkeellisena jaettavien toiminta- ja tapahtuma-avustusten määrä hollolalaisille yhteisöille: -tavoitetaso 119 000 euroa -lähtötaso 109 000 euroa Eri käyttäjien varauksien vuorojen määrä: -tavoitetaso > 12 500	Avustuksia jaettu 31.12.2021 mennessä 111 500 euroa (jakamatta jäi Keski-aikamarkkinat ja Hämeenkosken VPK-juhlan avustukset yht. 7500€) Varauksia 31.12.2021 13 281 (varattuja tunteja yht. 31 996 h)		

	lähtötaso 12 500 kertaa/vuosi			
--	----------------------------------	--	--	--

Palvelujen Hollola

Strategian tavoitteet: *Tuotamme laadukasta palvelua ja hyvinvointia kuntalaisille*

Tavoite	Mittari	Toteuma	Arviointi ja suositus	
Yhteisöllisen kirjaston toiminnan vakiinnuttaminen.	Yhteisöllisen kirjaston käyntimäärät palveluittain (asiointipiste, kirjaston palvelupiste, tapahtumatori), toiminta alkanut 18.6.2020: - tavoitetaso 215 000 - lähtötaso kirjaston kokonaiskävijämäärä 189 217 v. 2019.	Yhteisöllisessä kirjastossa käyntejä: 112 038. Eriteltynä: - Kahvio/Lukusali: 22 219 käyntiä - Kirjaston palvelutiski: 12 217 käyntiä - Piipahlus: 5 166 käyntiä - Tapahtumatori: 4479 käyntiä Eritelty tilastointi saatu toimimaan kesäkuussa 2021.	Tavoite ei ole koronasuluista johtuen voinut täysin toteutua?	
Kehitämme toimintaamme ja palvelujamme asiakkaan/kuntalaisen osallisuutta tukien.	Asiakasfoorumien järjestäminen yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa: - tavoitetaso >5/vuosi - lähtötaso 2/v	Yhdistysiltoja: 2 kpl (28.9.2021 lähitahtumana + yhdistysten varainhankintakoulutus etätoteutuksena 14.12.2021)	Tavoite ei ole koronasuluista johtuen voinut täysin toteutua?	
Arvioimme palveluitamme säännöllisesti ja kehitämme palveluja saadun palautteen pohjalta.	Säännöllinen palautteen kerääminen laaditun suunnitelman mukaisesti: - tavoitetaso > 8 (asteikolla 1-10) - lähtötaso: varhaiskasvatuksen maakunnallisessa arvioinnissa huoltajat antoivat arvosanan 8,5.	Varhaiskasvatuksen maakunnallisesta arviossa huoltajilta saatu arvosana 9,1.	Tarkastuslautakunnan saaman selvityksen mukaan otannan laajuus on ollut Hollolan kunnan osalta 696 henkilöä, mihin nähden arvosanaa 9,1 voidaan pitää erinomaisena tuloksena.	
Edistämme ja hyödynnämme digitalisaation mahdollisuuksia	Kirjaston omatoimikäytön mahdollistavien sopimusten määrä: - tavoitetaso > 3000 sopimusta - lähtötaso 2000 sopimusta Digitaalisten palvelujen ja välineiden määrän kasvu: - tavoitetaso: nykytilan parantaminen - lähtötaso: palveluiden sähköistäminen aloitettu.	Kirjaston omatoimiosopimusten määrä 31.12.2021 2573 Nykytilaa on parannettu sähköisiä lomakkeita ja todistuksia kehittämällä.	Tarkastuslautakunta kysyy, mitä sähköisiä lomakkeita ja todistuksia on parannettu? Kerätäänkö asiakkailta palautetta sähköisten palveluiden toimivuudesta?	

Tarjoamme lapsen kehitystä tukevat, oikea-aikaiset palvelut.	Tuntikehys yli valtakunnallisen keskitason: - tavoitetaso > 1,9 vvh - lähtötaso 1,91 vvh (2624 opp. 1.1.-31.7.2019) ja 1,92 vvh (2613 opp. 1.8.-31.12.2019) Varhaiskasvatuspaikka järjestyy kaikille tarpeen mukaisesti: - tavoitetaso: pidetään olemassa oleva taso muuttuvista tekijöistä huolimatta - lähtötaso: järjestyy asiakkaan tarpeen mukaisesti <15 pv.	Tuntikehys: 1,97 vvh/opp. (sis.erityisopetuksen, Kankaan koulun, hankkeet, Kivimaan yläkoulun luokat, huojennukset, demot) Varhaiskasvatuspaikka järjestynyt <15 pv.		●
Panostamme varhaiseen puuttumiseen ja tuen oikea-aikaiseen antamiseen.	Varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen lapsen/oppilaan tuen asiakirjat ovat ajan tasalla ja tukitoimet toteutuvat suunnitellusti: - tavoitetaso: 1) esi- ja perusopetus 100 % Koski-tiedonannossa 2) varhaiskasvatuksen asiakirjat käsitelty kehityksen ja oppimisen tuen tiimissä (KOT) suunnitellusti toimintakauden aikana. 3) Jatko-opintopaikan saaneiden määrä 100% - lähtötaso: 1) Koski-tiedonanto aloitettu 2) KOT:t ovat toteutuneet 9/9 vuonna 2019 3) Jatko-opintopaikan saaneiden määrä 99%	1) Koski-järjestelmä on toteutunut 100%. 2) KOT:t varhaiskasvatuksessa toteutunut suunnitelman mukaisesti n.1x/kk. Perusopetuksessa erityisen tuen tarkistukset ja päätökset ovat valmistuneet elokuun aikana. 3) Jatko-opintopaikka 100%		●

Tuloarviot ja määrärahat

Hyvinvointivaliokunta, Hyvinvoinnin palvelualue

	TP 2020	ALKU- PERÄINEN TA 2021	TA- MUUTOKSET 2021	TA 2021 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TOTEUMA 2021	TOT %	POIKKEAMA
TULOT	3 644 473	4 024 600	-400 000	3 624 600	4 183 339	115,4 %	-558 739
MENOT	-48 836 968	-50 070 500	0	-50 070 500	-50 570 791	101,0 %	-500 291
NETTO	-45 192 494	-46 045 900	-400 000	-46 445 900	-46 387 452	99,9 %	-58 448

Tarkastuslautakunnan arvio:

Tarkastuslautakunta toteaa, että haastavista ajoista huolimatta hyvinvoinnin palvelualueen tavoitteet ovat toteutuneet varsin hyvin.

3.6 Arvio Elinvoiman palveluiden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta

Elinvoiman palvelualue edesauttaa monipuolisen asumismahdollisuuksien syntymistä ja huolehtii yritysten toimintaedellytysten kehittämisestä. Palvelualue tuottaa elinkeinoelämän tarvitsemat maankäytön ja kuntatekniikan palvelut, vastaa toimitilojen ja liikuntapaikkojen rakennuttamisesta ja ylläpidosta, huolehtii joukko- ja palveluliikenteen henkilöliikennepalveluiden tuottamisesta ja asuntotoimen viranomaistehtäväjärjestelyistä. Lisäksi palvelualue huolehtii työllisyysasioista sekä päiväkotien ja koulujen ruoka- ja siivouspalveluista.

Palvelualue koostuu viidestä vastuualueesta: kehitys- ja kaavoituspalvelut (kaavoitus, maaomaisuuden hallinta ja paikkatieto), kuntatekniikka, rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu, vesihuoltolaitos sekä ruoka- ja siivouspalvelut. Suoraa elinvoimajohtajan alaisuudessa sijaitsee asiantuntijaorganisaatio, joka koostuu elinkeino-, työllisyys- ja joukkoliikennepalveluista. Lisäksi vastuualueen käyttötaloudessa on varattu budjetti kunnan kiinteistöasioiden hoitoon (pl. investoinnit, jotka tilataan erikseen). Työt tilataan Hollolan Tilapalvelut Oy:ltä.

Toteutuneet toimenpiteet ja tunnusluvut

Työn Hollola

Strategian tavoite: *Mahdollistamme ja kehitämme edellytyksiä monipuoliselle yritystoiminnalle ja työllistymiselle.*

Tavoite	Mittari	Toteuma	Arviointi ja suositus	
Hyödynnämme vahvasti VT12 valmistamista ja Hollolan logistista sijaintia vetoimatekijänä markkinoinnissa.	2-3- yritystontin myyntiä tai vuokrausta/vuosi ja varauksia/tavoitteellisia neuvotteluja käynnissä >5 Markkinavuoropuheluja / rakentajien, investorien ym. yhteistyö- kumppaneiden kanssa teemallisia tapahtumia 1-2 Tavoitteena uudet sijoittumishankkeet.	Hopeakallio Würth Oy:n ja Tekova Oy:n varaukset. Wasa Group varaus Keskikankaantie 2. Lahqua Oy tarvitsi lisääaikaa 30.6.2022 saakka ja Kaukokiito 31.3. saakka. Coldex Oy:n varaus peruuntui. Neuvotteluja / tarjouksia reilusti > 5. Tonttien osalta kilpailukykyongelmaa, joka nostettu esille ja pyritään ratkaisemaan. Yksityisten valmiit tilat kiinnostavat edelleen – tarjotaan / edistetään myös niiden täyttämistä toiminnalla. 1-Nostavan logistiikka-alueen konsepti-/kilpailutus konsultti-työ. 2-Markkinointisopimus kehittäjä/ investorin kanssa. 3-Keskustakorttelien markkina- vuoropuhelu. Covid-19 -pandemian aiheuttamat haasteet rajoitteena.	Yritystonttien myynnille asetettuja tavoitteita ei ole saatu toteutettua. Onko kunnassa tehty riittäviä markkinointiponnisteluja kaupan edistämiseksi ja kartoitusta potentiaalisista Hollolaan sijoittuvista yrityksistä?	
Yritysten kasvu-/kehittämisaapu (Ladec + elinkeinopalvelut),	Ladec-yhteistyö, perustamis- ja kehittämispalvelut, yritys-,	Aktiivista yhteistyötä Ladecin ja LahtiRegionin kanssa. Elin-	Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan käytettävissä olevat resurssit	

työvoiman saatavuuden parantaminen ja Hollolan kiinnostavuuden lisääminen työssäkäyntikuntana.	oppilaitos-, ym. sidosryhmä ja hankeyhteistyö. Elinvoimakahvit ja teematilaisuudet >4. Oppilaitos/yritystilaisuuksia >2 ja hankeosalistumisia >1. Taavoitteena työpaikkojen lisäys ja yritysten toimintaedellytysten parantaminen.	voimakahveja syksyllä x2 - rahoitus ja työllisyys. Teams-järjestäminen vaikeaa. 15.3. Kukonkoivun yritysalueen infoiltpäivä. Ladec-tilaisuuksia paljon > 4 LAB/LUT/Salpaus - verkkotilaisuuksien tiedotusta. Uusia hankesuunnitteluosallistumisia >4. Uuden rakennerahistokauden ja elvytysrahoituksen opiskelua ja tiedotusta. Mukana suunnittelemassa Hämeen maaseudun kehittämisohjelmaa ja jäsen työllisyyden kuntakokeilun yritysysteistyryhmässä. Kauppakamarin valtiokuntatyö = teollisuusvaliokunta.	huomioiden, konkreettisia tuloksia ei ole saatu aikaiseksi.	
Lisäämme yhteistyötä yritysten kanssa mm. kuntaliisan markkinointi.	Työttömyysaste alle 5% vuonna 2023, vuodelle 2021 tavoite 6,5%. Toteuma 6/2020 KA 11,6% (korona).	Toteutuma 12/2021 on 8,8%, koko vuoden KA 9,6% (koronapandemia jatkuu).		●

Asumisen Hollola

Strategian tavoite: Tarjoamme luonnonläheisen viihtyisän ja turvallisen asuinympäristön, joka edistää arjen sujuvuutta.

Tavoite	Mittari	Toteuma	Arviointi ja suositus	
Maanhankinta tulevia asuntoalueita, katuverkkoa ja palvelualueita varten Kukkilassa ja Nostavassa.	Kukkilasta asuinalueen laajennuksen alueilta tehty ostoparjoukset keskeisiltä osa-alueilta 5/2021.	Kukkilasta neuvottelut käyty Sorvaseen rajoittuvasta alueesta, tehty ostoparjous ja myyntipäätös saatu maanomistajalta sekä kunnanhallitukselta ostopäätös.	Keskeisiltä osin maanhankinnan tavoitteet eivät ole toteutuneet. Tavoitteisiin pääsemiseksi tulee uudelleenarvioida keinoja maanhankinnan edistämiseksi.	● ● ●
	Maanhankinnan laajennusalueiden toteuttamisesta päätös Kukkilan osa-alueilta valtuustossa 10/2021.	Alueen keskeisimmän maanomistajan kanssa käytiin neuvottelu maanhankinnasta tarkennetun vaihtotarjouksen pohjalta. Ratkaisua ei saatu. Tavoitetta ei saavutettu.		●

	Nostavan tulevaisuuden asuin- ja keskustan laajentamisen osa-alueilta tarjoukset maanomistajille ja maanhankinnan etenemisestä päätös valtuustossa 10/2021. Kehätien varren osa-alueilta tehty osto-tarjoukset 5/2021. Kehätien maanhankinnan jatkamisesta ja tonttireservin kaavoittamisesta toimenpidesuunnitelma valmis 10/2021	Nostavan keskeisiltä asuinalueilta tarjoukset maanomistajille, osan kanssa neuvoteltu. Yksi radanvarteen sijoittuva kiinteistökauppa toteutui, muutoin ei tuottanut tuloa. Ei edennyt, haasteena korkea hintataso ja resurssipula. Jatketaan valmistelua. Keskeiset aluekokonaisuudet selvitetty, haasteena korkea hintataso jo aiemmissa tarjouksissa. Vaatii maanhankintaneuvotteluita ja maanhankinnan toteutumisen. Kunnan maa-alueen kaavoitus aikataulutettu kaavoitusohjelmaan.		●
Laadimme keskustan kehittämisohjelman, missä painopiste on uudisrakentamisen käynnistymisessä, palvelujen monipuolistamisessa sekä viihtyvyyden ja toiminnallisuuden lisäämisessä.	Keskustan kehittämisohjelman toteutussuunnitelma 10/2021.	Keskustan kehittämisohjelman raportti laadittiin vuoden loppuun mennessä. Työ jatkuu seuraavaksi suoritettavien kehittämistöiden valinnalla ja aikataulutuksella toteutuksen jatkosuunnitelmaan eri toimialoille.		●
Seudullisen joukko-liikenteen kehittämisen yhteistyössä palvelualueiden ja LSL:n kanssa.	Matkustajamääräseurantaa ja/tai asiakastytyväisyyskyselyä tehdään vuosittain. Matkustusmääräseuranta, tavoite matkustajamäärien palauttaminen koronaa edeltävälle tasolle. Matkustajamääräksi arvioitu Hollolan linjoilla 300.000 matkustajaa/vuosi sisältäen koululaiset.	Koronan vaikutus jatkui koko vuoden. LSL-liikenteessä Hollolan osalta tehtiin arviolta 261.625 matkaa (ed. vuosi 219 178), josta koululaistemme osuus noin 99.000 matkaa (ed. vuosi noin 79 500). LSL toteuttaa asiakastytyväisyysseuranta säännöllisesti - palautetaso keskimäärin 4/5 eli hyvää tasoa. Seudullista palveluliikenteen järjestämistä on selvitetty.	Tarkastuslautakunta kysyy, miten asiakastytyväisyysseuranta on toteutettu.	●

Palvelujen Hollola

Strategian tavoite: Tuotamme laadukasta palvelua ja hyvinvointia kuntalaisille.

Tavoite	Mittari	Toteuma	Arviointi ja suositus	
Rakennustietojen selvitysprojekti. Kiinteistöverotuksen perusteena käytettävien rakennustietojen selvittäminen ja korjaaminen.	Koko kunnan alueella toteutettavan rakennustietojen selvitystyön toteuttaminen 2023 loppuun mennessä. 2021 vuonna palvelun hankinta, työn käynnistyminen, rekisterivertailujen valmistuminen. Tavoitetasona koko selvitystyölle yhteensä 10 % / 400 000 e pysyvä lisäys kiinteistövero-kertymään verrattuna 2017 vuoden tilanteeseen ensimmäisten selvitystöiden alkaessa.	Palvelun hankinta suoritettu, selvitystyö käynnissä ja rekisterivertailut valmistuneet. Alustava tuottoennuste ennakkoarvion mukainen. Palvelun kokonaishinta ennakoitua halvempi. Selvitystyö ja maksuerät painottuvat eniten 2022-2023 vuosille ja viimeinen suurempi maksuerä vuodelle 2024.		
Ylläpidämme ja kehitämme ulkoilureitistöjä	Perusparannamme vähintään yhden ulkoilureitin vuoden aikana.	Nostavan ja Herran ulkoilureitit ovat kunnostettu.		

Tuloarviot ja määrärahat

Elinvoimavaliokunta, Elinvoiman palvelualue ilman vesihuoltolaitosta

	TP 2020	ALKUP. TA 2021	TA MUUTOKSET 2021	TA 2021 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TOTEUMA 2021	TOT-%	POIKKEAMA
TULOT	18 241 465	18 672 600	0	18 672 000	18 695 743	100,1 %	-23 143
MENOT	-21 467 146	-23 181 300	0	-23 181 300	-23 183 266	100,0 %	1 966
NETTO	-3 143 567	-4 458 700	0	-4 458 700	-4 418 281	99,1 %	-40 419

Vesihuoltolaitos

	TP 2020	ALKUPERÄINEN TA 2021	TA MUUTOKSET 2021	TA 2021 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TOTEUMA 2021	TOT %	POIKKEAMA
TULOT	4 589 938	4 700 000	0	-4 700 000	4 768 445	101,4 %	-67 845
MENOT	-2 467 326	-2 527 300	0	-2 527 300	-2 550 370	100,9 %	23 070
Toimintakate	2 122 612	2 173 100	0	2 173 300	2 218 136	102,1 %	-44 836
TILIK. YLI-/ALIJÄÄMÄ	-564	0	0	0	24 745	0,0 %	-24 745

3.7 Kuntakonserni ja konsernivalvonta

Hollolan kuntakonserni muodostui vuonna 2021 peruskunnasta ja neljästä tytäryhtiöstä: Hollolan Asuntotalot Oy, Hollolan Tilapalvelut Oy, Asunto Oy Tervasmäki ja Kiinteistö Oy Harmaaleppä (selvitystila 08/2021-). Kuntakonserniin on lisäksi yhdistelty omistusoikeuden mukainen osuus viidestä kuntayhtymästä. Konsernitilinpäätös on laadittu Kilan kuntajaoston ohjeiden mukaan täydellisenä konsernitilinpäätöksenä.

Konserniyhteisöjen toimintaa ohjataan konserniohjeistuksella, jonka mukaan tytäryhtiöiden on raportoitava toiminnasta ja taloudestaan säännöllisesti kunnanhallitukselle.

Kunta asettaa tavoitteita talousarviossaan myös tytäryhteisöille. Tarkastuslautakunta on arvioinut alla neljän merkittävimmän tytäryhtiön tavoitteiden toteumat.

Hollolan Asuntotalot Oy:n toiminta-ajatuksena on vuokra-asuntotarpeen tyydyttämiseksi omistaa ja ylläpitää Hollolassa rakennuksia ja kiinteistöjä sekä omistaa kiinteistöjen hallintaan oikeutavia osakkeita sekä vuokrata omistamiaan huoneistoja omakustannusperiaatteella.

Toteutuneet toimenpiteet ja tunnusluvut, Hollolan Asuntotalot Oy

Asumisen Hollola

Strategian tavoite: *Tarjoamme monipuolisia ja kehittyviä asumisen muotoja lähellä luontoa.*

Tavoite	Mittari	Toteuma	Arviointi ja suositus	
Asukkaiden pysyvyys	Asukkaiden vaihtuvuus alle 3,5 %/kk. Lähtötaso 4 %.	Toteuma vuoden aikana oli 2,3 %/kk.		●
	Käyttöaste yli 95 %, lähtötaso 93,5 %.	Toteuma vuoden aikana oli 96,6 %.		
Pitkän tähtäimen korjaus- ja kehityssuunnitelman laatiminen/päivitys, kestävän kehityksen ratkaisut huomioiden (esim. aurinkoenergian hyödyntäminen).	Konsernijaoston 19.10.2020 linjausten mukaiset suunnitelmat laadittu 30.6.2021 mennessä.	Suunnitelma esitellyt konsernijaostossa 18.1.2021.	Tarkastuslautakunta kysyy, sisältyvätkö tavoitteena olleet kestävän kehityksen ratkaisut suunnitelmaan.	●
Asuntojen netti-markkinoinnin vahvistaminen.	Julkiset vuokra-asuntojen markkinointikanavat käytössä.	Asuntojen markkinointia toteutetaan Vuokraoven palvelussa ja omalla kotisivulla.	Tarkastuslautakunta suosittelee, että tavoiteasetannassa tuotaisiin esille myös lähtötilanteen kuvaus.	●
Hintataso kilpailukykyinen.	Vuokrataso kehyskuntien tasolla.	Vuokrataso on kilpailukykyinen julkisten toimijoiden kanssa, mutta kalliimpi yksityiseen vuokraustoimintaan verrattuna.	Tarkastuslautakunta kysyy, onko hintavertailu julkisten toimijoiden ja yksityisten toimijoiden välillä tarkoituksenmukaista markkinan ollessa kuitenkin erilainen.	●

Palvelujen Hollola

Strategian tavoite: *Tuotamme laadukasta palvelua ja hyvinvointia kuntalaisille.*

Tavoite	Mittari	Toteuma	Arviointi ja suositus	
Asiakkaiden tyytyväisyys.	Asiakaspalautteet vähintään edellisen vuoden tasolla. Lähtötaso 4,0. Asukaskyselyn tavoitteellinen vastausprosentti 30 %.	Asiakastyytyväisyys oli 4,2 ja vastausprosentti oli 31 %		

Tasapainoinen talous

Tavoite	Mittari	Toteuma	Arviointi ja suositus	
Vuokrasaatavien määrä.	Kuluksi kirjattavien vuokrasaatavien määrä ei kasva. Lähtötaso 50.000 €.	Toteuma vuoden aikana oli keskimäärin 42.008 euroa /kk.	Tarkastuslautakunta kysyy, onko kuluksi kirjattujen luottotappioiden määrä kasvanut edellisvuodesta.	

Toteutuneet toimenpiteet ja tunnusluvut, Hollolan Tilapalvelut Oy

Palvelujen Hollola

Strategian tavoite: *Tuotamme laadukasta palvelua ja hyvinvointia kuntalaisille.*

Tavoite	Mittari	Toteuma	Arviointi ja suositus	
Kiinteistöjen korjausvelan pitäminen kohtuullisella tasolla.	Kiinteistöjen korjausvelan määrä ei kasva.	Korjausvelka 2020 oli 7,4M€ ja 2021 7,1M€, korjausvelka väheni.		
Tilankäytön tehostaminen tiloista luopumalla tai ulosvuokraamalla.	Tilojen käyttöaste 95 %. Lähtötaso 93 %.	Tyhjiä epäkelpoisia tiloja on vain kunnanvirastolla.	Tarkastuslautakunta kysyy, mikä on ollut tilojen käyttöaste. Tavoitteen toteuma ei käy ilmi raportoinnissa.	?
Kiinteistökohtaiset kustannukset eivät nouse vuoden 2020 tasosta.	Kiinteistökohtaiset kustannukset.	Kiinteistökohtaiset kustannukset eivät ole nousseet.	Lähtökustannusten ja toteutuneiden kustannusten taso olisi informatiivinen lisä toteuman raportoinnissa.	
Asiakastyytyväisyys	Asiakaspalautteisiin vastaaminen sovituksessa ajassa (vastausaika) < 24 h. Lähtötaso 72 h. Asiakaspalautekyselyn toteutus, palautteet vähintään	Asiakaspalautteisiin vastaaminen toteutuu <24h. Asiakaspalautekysely tehtiin joulukuussa.	Tarkastuslautakunta kysyy, mitkä ovat olleet asiakaspalautekyselyn tulokset.	

	edellisen vuoden tasolla. Lähtötaso 3,7. Tavoitteellinen vastausprosentti 30%.			
Kiinteistöjen vuokrauksen hallinnointi ja sen kehittäminen kestäväälle tasolle.	Vuokrasopimukset laadittu ennen vuokra-ajan alkua (sisäiset ja ulkoiset sopimukset).	Ulkoiset ja sisäiset vuokrasopimukset on laadittu ennen vuokra-ajan alkua.		●

Toteutuneet toimenpiteet ja tunnusluvut, Koy Tervasmiiu

Asumisen Hollola

Strategian tavoite: *Tarjoamme monipuolisia ja kehittyviä asumisen muotoja lähellä luontoa.*

Tavoite	Mittari	Toteuma	Arviointi ja suositus	● ● ● ●
Hintataso kilpailukyinen	Vuokrataso kilpailukyisellä tasolla (vrt Lahden seutu). Täyttöaste 98 %.	Tietoja ei saatu.		●

Palvelujen Hollola

Strategian tavoite: *Panostamme parhaaseen asiakaspalveluun*

Tavoite	Mittari	Toteuma	Arviointi ja suositus	● ● ● ●
Asiakastyytyväisyys.	Asiakaspalautteet hyvää tasoa. Tavoitteena 30 % vastausprosentti	Tietoja ei saatu.		●

Koy Harmaaleppä

Koy Harmaaleppä asetettiin vapaaehtoiseen selvitystilaan yhtiön purkamiseksi kiinteistön myynnin jälkeen. Yhtiön osakkeet luovutettiin joulukuussa jako-osuutta vastaan.

Yhteenvedona voidaan todeta, että tytäryhteisöille asetetut tavoitteet on saavutettu pääasiassa hyvin. **Tarkastuslautakunta kuitenkin suosittelee kiinnittämään tarkempaa huomiota tavoitteiden lähtötason ja toteuman raportointiin arvioinnin helpottamiseksi.**

4 Henkilöstö

Hollolan kunnan henkilöstöpolitiikan ja henkilöstötyön linjaukset on kuvattu kunnanhallituksen 5.11.2018 hyväksymässä henkilöstöohjelmassa, joka pohjautuu kunnan strategiaan. Kuntastrategia 2018-2021 hyväksyttiin valtuustossa 9.4.2018. Kunnan arvona on vastuullisuus, mikä tarkoittaa sitä, että kunnassa toimitaan ennakoivasti, ratkaisukeskeisesti, avoimesti ja välittäen. Strategian mukaisen toiminnan toteutumisen edellytyksenä on hyvinvoiva, osaava, aktiivisesti kehittyvä ja työstään innostunut henkilöstö ja tasapainoinen talous.

Henkilöstöohjelman mittareiden toteutuminen vuonna 2021

Tavoite	Toteuma	Arviointi ja suositus	
Henkilöstökyselyn tulosten keskiarvo vähintään 4,00. Vastausprosentti 80 %.	Kevään työhyvinvointikyselyn ka oli 4,96 ja syksyn kyselyn ka. 4,81. Kysely toteutetaan kaksi kertaa vuodessa ja niissä kysytään eri asioita. Syksyn kyselyn osalta tulokset ovat parantuneet vuoteen 2020 verrattuna. Vastausprosentti ei toteutunut; kevään kysely 67 % ja syksyn kysely 60 %.	Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan vastausprosentille asetettu tavoite (80 %) on kunnianhimoinen, mutta sitä toki tulee tavoitella.	
Yhteistyöryhmän, yhteistyötoimikunnan ja työsuojelujaojen säännölliset kokoukset. Johtoryhmän ja pääluottamusmiesten säännölliset tapaamiset.	Yhteistyöryhmä kokoontui 10 kertaa. Yhteistyötoimikunta kokoontui 5 kertaa. Työsuojelujao kokoontui 10 kertaa. Johtoryhmä ja pääluottamusmiehet kokoontuivat kerran.	Tarkastuslautakunta kysyy, onko kokoontumisten määrä ollut tarkoituksen- ja tarpeen mukainen.	
Sairauslomien määrä enintään nykyisellä tasolla.	Sairauspoissaolot kasvoivat vuodesta 2020, jolloin ne olivat 10,6 työpäivää (vuonna 2019: 11,4 työpäivää). Vuonna 2021 sairauspoissaoloja oli 11,4 työpäivää, joka sisältää myös työtapaturmat. Ilman työtapaturmapoissaoloja luku on 10,7 työpäivää. Koronapandemian takia henkilöstöä on kehoitettu jäämään pois töistä lievässäkin hengitystieinfektioissa ja kunnanhallituksen väliaikaisella päätöksellä ko. infektioiden takia on voinut olla esimiehen luvalla pois 1-10 päivää.	Pandemia-ajan sairauspoissaolojen suora vertailu normaaliaikaan ei ole lautakunnan näkemyksen mukaan relevanttia. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota yli 10 työpäivän sairauspoissaolojen määrään. Tarkastuslautakunta edellyttää toimenpiteitä sairauspoissaolojen pienentämiseen.	
Tasa-arvo ja yhdenvertaisuuskyselyn tulokset vähintään samalla tasolla kuin edellisessä kyselyssä.	Kysely toteutettiin vuonna 2021 ja vastausprosentti oli 30,1 %. Vuoden 2019 kyselyssä vastausprosentti oli 54 %.		
Työterveyshuollon kustannuksissa ei nousua edellisiin vuosiin verrattuna. Toimintasuunnitelma vuosittain tarkistettu ja toteutuminen arvioitu.	Työterveyshuollon kustannukset vuonna 2021 olivat 230 267,45 € (korvaus 122 742,69 €). Nettokustannukset yhteensä 107 524,76 €, kun ne vuonna 2020 olivat yhteensä 171.210 euroa. Toimintasuunnitelmaa tarkistettiin ja toteutumista on		

	arvioitu yhdessä työterveyspalvelujen toimittajan kanssa. Koronatilanteesta johtuen työpaikkakäyntejä ja neuvotteluja on pidetty vähemmän kuin edellisvuosina.		
Muistamissääntö uudistettu. Muistamiseen ja palkitsemiseen käytetty määräraha vähintään nykyisen tasolla.	Muistamissääntö on uudistettu ja palkitsemiseen käytetty määräraha oli suurempi kuin edellisvuonna. Kunnanhallitus päätti 8.2.2021 palkita henkilöstöä 250 euron suuruuisella liikunta- ja kulttuuriedulla.		●
Uusi palkkausjärjestelmä otettu käyttöön 2019. Palkkausjärjestelmän säännöllinen arviointi joka toinen vuosi.	Uusi palkkausjärjestelmä otettiin käyttöön vuonna 2019 ja sitä arvioitiin vuonna 2021 (kunnanhallituksen päätös 8.3.2021).		●
Palautteiden määrän kasvava kehitys ja palautteiden hyödyntäminen.	Palautteiden määrä ei ole kasvanut. Keppo-työryhmästä on luovuttu ja sen tilalle on luotu uusi järjestelmä palautteiden ja kehittämisideoiden käsittelemiseksi. Lisäksi valmistellaan palautejärjestelmää ja ideaprosessia osana projektisalkkutyötä.		●
Osallistuminen 100 % henkilökohtaiseen tai ryhmäkehityskeskusteluun.	Palvelualueille tehdyn webropol-kyselyn perusteella kehityskeskustelut on pidetty vakinaisen henkilöstön kanssa. Ryhmäkeskusteluja on käyty pääasiassa henkilöstön omasta toiveesta.		●
<u>Toimiva palaverikäytäntö</u> ja tiedottaminen kaikissa työyhteisöissä. Kuukausitiedotteet (pl. heinäkuu).	Työyksikköpalaverit toteutuivat seuraavasti: kerran viikossa 61 %, kerran kahdessa viikossa 17 %, kerran kuukaudessa 17 % ja harvemmin 5 %. Kuukausitiedotteista on luovuttu vuonna 2019 ja tiedotteet on korvattu muilla viestinnän muodoilla, vrt. mm. kunnan henkilöstön intra.		●
Koulutusten toteutuminen henkilöstö- ja koulutussuunnitelman mukaisesti.	Palvelualueille tehdyn webropol-kyselyn perusteella koulutuksista toteutui noin 83 %. Osa koulutuksista ei toteutunut, koska koulutuksenjärjestäjät peruivat koulutuksia koronapandemian takia. Osittain myös koettiin, että koko kunnan yhteiset koulutuskokonaisuudet veivät osan koulutukseen varatusta resurssista.		●
Tehtäväkuvaukset laadittu ja ajan tasalla.	Palvelualueille tehdyn webropol-kyselyn perusteella tehtäväkuvaukset on laadittu noin 94 prosentille henkilöstöstä ja ne ovat pääosin ajan tasalla.		●
Osaamiskartoitukset ja työsuorituksen arviointi kehityskeskustelun yhteydessä.	Tavoite- ja kehityskeskustelulomake / käytännöt on uudistettu vuonna 2020 ja työsuorituksen ar-		●

	vioinnit on katsottu tarkoituksenmukaiseksi pitää omina keskusteluinnaan.		
Järjestelmä kehittämisideoiden käsittelemiseksi.	Keppo-työryhmästä on luovuttu ja sen tilalle on luotu uusi järjestelmä palautteiden ja kehittämisideoiden käsittelemiseksi. Lisäksi valmistellaan palautejärjestelmää ja ideaprosessia osana projektisalkkutyötä.		●
Lähtöhaastattelujen tekeminen lähtijöiden osalta, koonti henkilöstöpalveluihin.	Lähtöhaastattelulomakkeen täytti 63,3 % lähtijöistä. Esihenkilöitä on ohjeistettu pitämään lähtöhaastattelut.		●
Lähtövaihtuvuuden ollessa yli 5 %, lähtemisen syitä tulee analysoida tarkemmin.	Lähtövaihtuvuus vuonna 2021 oli 7 %. Lähtövaihtuvuus oli pienin elinvoiman palvelualueella (5,38 % eli 5 henkilöä) ja suurin konsernipalveluissa (8 % eli 2 henkilöä). Hyvinvoinnin palvelualueella lähtövaihtuvuus oli 7,7 % (36 henkilöä). Irtisanoutumisen syitä olivat mm. alan vaihto, paikkakunnalta muutto, yksityiselle sektorille siirtyminen, toiseen kuntaan siirtyminen tai henkilökohtaiset syyt esim. perhetilanteeseen liittyen. Jos irtisanoutumisen syyt ovat olleet työtehtävissä ja/tai koetussa työkuormassa, työnantaja on ryhtynyt tarvittaessa korjaaviin toimenpiteisiin. Työelämässä alkaa yhä enemmän olla millenniaaleja eli 1980-luvulla tai sen jälkeen syntyneitä. Jopa 37 prosenttia millenniaaleista suunnittelee jo uuteen työtehtävään astuessaan seuraavaa ura-askelta. Millenniaaneilla on arveltu olevan uransa aikana keskimäärin 16 eri työpaikkaa. Heitä seuraavalla sukupolvella niitä voi olla jopa 32.		●

Tarkastuslautakunnan arvio:

Tarkastuslautakunta toteaa, että henkilöstöä koskevat tavoitteet ovat toteutuneet pääosin hyvin vuonna 2021. Sairauspoissaoloja ei ole kuitenkaan saatu laskemaan edellisvuodesta.

Pitkäaikaisten sairauspoissaolojen määrä on huolestuttavan korkea. Työterveyshuollon tulee kiinnittää erityistä huomiota työperäisten sairauspoissaolojen todellisiin syihin ja ennaltaehkäisemiseen.

Johdon tulee kiinnittää myös jatkossa huomiota siihen, että Hollolan kunta on kilpailukykyinen ja houkutteleva työnantaja tulevaisuudessa.

5 Kunnan taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Hollolan kunnan vuoden 2021 tilinpäätöksen mukainen tulos oli 9,8 milj. euroa ylijäämäinen. Alkuperäinen talousarvio laadittiin 0,6 milj. euroa alijäämäiseksi ja valtuuston hyväksymien talousarviomuutosten jälkeen talousarvio oli n. 3,9 milj. euroa ylijäämäinen. Lopulta toteutuma oli muutettua talousarviota parempi. Suurimmat poikkeamat talousarviosta aiheutuivat sotemenojen alittumisesta ja KOy Harmaalepän purusta aiheutuneesta satunnaisesta myyntivoitosta. Tilikauden tuloksen muodostumiseen vaikutti valtion kertaluonteiset avustuksina myönnettyt koronatuot. Tukien johdosta sotemenojen kasvu jäi 1,3 %:iin. Kunta sai korona-avustuksia niin STM:ltä, OKM:ltä kuin OM:ltä. Tuet ja avustukset kasvoivatkin n. 1,0 milj. euroa vuoteen 2020 verrattuna. Vuonna 2020 tukitoimet kohdistuivat pääosin valtionosuuksiin ja valtionosuudet pienivätkin koronatukien poistumisen myötä 4,7 milj. euroa. Verotulot kasvoivat vuonna 2021 yhteensä n. 1,5 milj. euroa vuoteen 2020 verrattuna.

Toimintakate heikkeni edellisestä vuodesta 2,5 %, vaikka toimintatuotot kasvoivat 1,6 milj. euroa vuoteen 2020 verrattuna. Prosentuaalisesti toimintakulut kasvoivat yhteensä 3,5 % vuoteen 2020 verrattuna. Kasvusta 1,0 milj. euroa aiheutuu tukien ja avustusten kasvusta. Myyntituottojen kasvu aiheutuu pääosin kotikuntakorvaustulojen kasvusta. Vastaavasti kotikuntakorvausmenot kasvoivat vuonna 2021. Toimintakuluissa kasvoi eniten palveluiden ostot, jossa toteumaan vaikuttaa myös päivähoiton palvelusetelien kirjaustavan muutos avustuksista palveluiden ostoihin. Päivähoidon palvelusetelimenot olivat vuonna 2021 n. 0,8 milj. euroa.

Verorahoitus heikkeni vuoteen 2020 verrattuna. Valtion koronatukia kohdennettiin vuonna 2020 valtionosuuksien kautta, kun taas vuonna 2021 tuet olivat pääosin avustusmuodossa. Ainoastaan yhteisöveron jako-osuuden tilapäinen korotus näkyi verorahoituksessa parempina yhteisöverokertyminä.

Tilikauden tulos oli 9,8 milj. euroa positiivinen ja tuloksesta on esitetty uusia investointivaroja yhteensä 9,7 milj. euroa. Taseessa oleva ylijäämä nousee tuloksen järjestelyn myötä 24,6 milj. euroon. Taseeseen tulosten kautta tehty investointivaraukset nousevat esityksen myötä 15,7 milj. euroon. Vuonna 2021 valmistui uusi sotekeskus, jonka osalta tehty investointivaraus purkautui ja tulee siten kattamaan investoinnin myötä lisääntyneitä poistoja tulevina vuosina poistoeron kautta.

5.1 Tulot

Kunnan tulot (verotulot, valtionosuudet ja toimintatuotot yht.) olivat yhteensä 152 milj. euroa ja vähennystä edellisvuoteen oli yhteensä -4,3 milj. euroa. Verotulot olivat yht. 99,7 milj. euroa, missä kasvua oli 1,5 milj. euroa eli 1,5 %. Kunnallisveroja kertyi 88,8 milj. euroa eli n. 0,7 milj. euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Yhteisöveroa kertyi 5,1 milj. euroa eli 1,7 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2020. Yhteisöverokertymää nosti kuntien jako-osuuden tilapäinen korottaminen osana valtion koronatukipakettia sekä varhaiskasvatusmaksulain muutoksen kompensointi kunnille.

Valtionosuudet olivat 43,6 milj. euroa ja vähenivät 4,7 milj. euroa (-9,7%). Vähennys aiheutuu vuoden 2020 valtion kertaluonteisesta koronatukipaketista. Peruspalvelujen valtionosuuksien kautta koronatukea kertyi vuonna 2020 n. 6,3 milj. euroa ja verotulomenetyksen kompensatioiden kautta n. 0,5 milj. euroa eli yhteensä n. 6,8 milj. euroa. Vuonna 2021 koronatukea myönnettiin kunnille avustusten ja yhteisöveron jako-osuuden noston kautta.

Toimintatuotot olivat 14,25 milj. euroa ja ne kasvoivat 1,6 milj. euroa. Myyntituotot kasvoivat ed. vuodesta 365 000 euroa. Vesihuollon liittymismaksut muuttuivat palautuskelvottomiksi kesäkuun 2020 alussa, jonka jälkeen ne on kirjattu myyntituottoihin. Liittymismaksutulot kasvoivat 255 000 euroa vuodesta 2020. Kunnan puolella myyntituottoja kasvatti kotikuntakorvaustuottojen lisäys 338 000 euroa. Maksutuotot säilyivät likimain edellisvuoden tasolla. Koronan myötä maksutuottoja jäi kertymättä aikaisempiin vuosiin verrattuna etenkin vapaa-aikapalveluiden osalta. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutos vähensi maksutuottoja vaikkakin maksutuotot säilyivätkin aikaisemman vuoden tasolla.

Tuet ja avustukset kasvoivat 998 000 euroa vuodesta 2020 koronatukien ja hankeavustusten myötä. Muut toimintatuotot kasvoivat 160 000 euroa kertaluonteisten tuottojen vuoksi.

5.2 Menot

Toimintakulut olivat 141,1 milj. euroa, missä kasvua 3,8 milj. euroa eli 3,5 %. Hyvinvointikuntayhtymän jäsenkuntien palvelukäytön kokonaiskustannukset olivat vuonna 2021 yhteensä 666,4 miljoonaa euroa, mikä on 15,6 miljoonaa euroa (2,4 %) enemmän kuin vuonna 2020. Muutostalousarvioon nähden maksusuudet alittuivat 9,7 miljoonaa euroa (-1,4 %). Yhtymälle aiheutui koronapandemiasta merkittäviä lisäkustannuksia kaikilla toimialoilla, joihin saatiin valtioavustusta yhteensä 38,9 miljoonaa euroa.

Hollolan kunnan sote-menot olivat vuonna 2021 74,85 milj. euroa eli 0,96 milj. euroa ja 1,3 % edellisvuotta suuremmat. Heinäkuussa menojen muutos aikaisempaan vuoteen verrattuna oli peräti +7,7% ja vielä marraskuussa +5,6% (+3,7 milj. euroa), ennen korona-avustusten kirjauksia. Menot jäivät 3,2 milj. euroa talousarviota pienemmiksi. Taustalla oli palvelujen käytön vähenemä ensihoidossa (-4,2%) ja erikoissairaanhoidossa (-2,7 %). Kasvua puolestaan oli akuutti 24:ssä (4,9 %) ja peruspalveluissa (3,5 %). Ympäristöterveydenhoidon menot kasvoivat 50 000 euroa (+24,6 %).

Hyvinvoinnin palvelualueen toimintakulut olivat 50,6 milj. euroa, missä kasvua on 1,7 milj. euroa eli 3,6 %. Toimintatuotot olivat 4,2 milj. euroa, missä kasvu on 0,6 milj. euroa eli 15,3 %. Kasvu selittyy. Elinvoiman palvelualueen (ml. vesihuoltolaitos) toimintakulut olivat 23,2 milj. euroa, missä kasvua edellisvuoteen 1,7 milj. euroa (8 %). Toimintatuotot olivat 18,7 milj. euroa, missä kasvua edellisvuoteen oli 0,5 milj. euroa (2,5 %).

Henkilöstökulut olivat 32,8 milj. euroa ja kasvua 0,67 milj. euroa eli 21 %. Kunnan palveluksessa oli 31.12.2021 yhteensä 751 henkilöä eli 24 henkilöä enemmän kuin edellisen vuoden vastaavana ajankohtana. Vuonna 2020 yleiskorotus korotti palkkoja 1,22 % ja 1.4.2021 korotus oli 1,0 %, pandemian aikana sijaiskulut olivat suuret etenkin varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa. Kevään työhyvinvointikyselyn ka 4,96 ja syksyn kyselyn ka 4,81 (asteikko 1-6). **Sairauspoissaolot olivat 11,4 työpäivää/työntekijä, mikä on huolestuttavan suuri luku.**

Investointien osalta toteutuneiden investointikustannusten loppusumma oli 11,3 milj. euroa ja siitä vesihuoltolaitoksen osuus n. 3 milj. euroa. Käyttö oli n. 3,4 milj. euroa talousarviovarausta pienempi. Investointikustannuksista talonrakennuksen osuus oli n. 6,6 milj. euroa. Kuntatekniikan investoinnit olivat 3,1 milj. euroa. Lainat 1 617 euroa/asukas. Lainakanta pieneni vuodesta 2020. Uutta pitkäaikaista lainaa ei nostettu lainkaan vuoden aikana ja vanhoja lainoja lyhennettiin 8,1 milj. eurolla.

6 Vuoden 2020 arviointikertomuksesta tarkastuslautakunnalle annetut vastineet

Hollolan kunnan valtuusto on käsitellyt kokouksessaan 21.6.2021 vuodelta 2020 laaditun arviointikertomuksen, valtuusto on päättänyt pyytää arviointikertomuksessa esitetyistä havainnoista toimialojen ja hallituksen selvitykset. Selvitykset on tullut toimittaa niin, että ne on voitu käsitellä syyskuun loppuun mennessä pidettävässä valtuuston kokouksessa ja toimittaa tämän jälkeen myös tarkastuslautakunnalle.

Kunnanhallitus on käsitellyt arviointikertomukseen annetut havainnot kokouksessaan 20.9.2021. Kunnanhallitus on päättänyt merkitä tiedoksi toimialojen ja kunnanhallituksen selvitykset, vastaukset ja toimenpiteet arviointikertomuksessa 2020 esitettyihin havaintoihin. Kunnanvaltuusto on käsitellyt toimialojen vastineita 27.9.2021 kokouksessaan.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Tarkastuslautakunta on käsitellyt kunnanhallitukselta saamansa vastineet vuoden 2020 arviointikertomukseen ja toteaa, että tarkastuslautakunnan kysymyksiin on vastattu pääasiassa kattavasti.

7 Yhteenveto

Tarkastuslautakunta kantaa edelleen huolta siitä, että tavoitteiden mittaamiseen ja raportointiin ei ole saatu yleisesti ottaen merkittävää parannusta aiempiin vuosiin verrattuna, vaikka tarkastuslautakunta on edellyttänyt tätä toistuvasti. Tavoitetta asetettaessa tulee huomioida se, että tavoite on mitattavissa ja toteuma selkeästi raportoitavissa.

Hyvinvointikuntayhtymän menot Hollolan kunnan osalta ovat kasvaneet 0,8 % eli 0,6 milj. euroa vuodesta 2020. **Onko kunnassa pystytty arvioimaan sitä, minkä verran hoitovelkaa on syntynyt koronapandemian vuoksi?** Esimerkiksi erikoissairaanhoidon toteuma on jäänyt vain 95 %:iin.

Tarkastuslautakunta toteaa, että sairauspoissaoloja ei ole saatu laskemaan edellisvuodesta. Pitkäaikaisten sairauspoissaolojen määrä on huolestuttavan korkea. Työterveyshuollon tulee kiinnittää erityistä huomiota työperäisten sairauspoissaolojen todellisiin syihin ja ennaltaehkäisemiseen.

Johdon tulee kiinnittää myös jatkossa huomiota siihen, että Hollolan kunta on kilpailukykyinen ja houkutteleva työnantaja tulevaisuudessa.

8 Tarkastuslautakunnan esitys valtuustolle

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2021 kunnanvaltuuston käsiteltäväksi ja esittää, että valtuusto pyytää arviointikertomuksessa esitetyistä havainnoista toimialojen ja hallituksen selvitykset. Selvitykset tulee toimittaa niin, että ne voidaan käsitellä syyskuun loppuun mennessä pidettävässä valtuuston kokouksessa. Selvitykset on toimitettava myös tarkastuslautakunnalle.

Tarkastuslautakunta kiittää asianosaisia hyvästä yhteistyöstä ja toivoo, että yhteistyö tarkastuslautakunnan kanssa on myös jatkossa toimivaa ja arviointityötä tukevaa.

Hollolassa 25. päivänä toukokuuta 2022

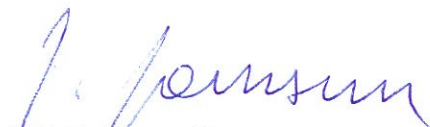
Hollolan kunnan tarkastuslautakunta 2021-2024

Erkki Arvila, puheenjohtaja

Pasi Pasanen, varapuheenjohtaja

Jyrki Joensuu, jäsen

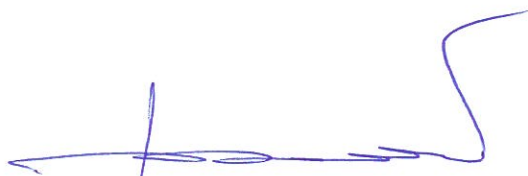
Aada Söyri, jäsen

Jasmin Kauko, jäsen

Anne Suomäki, jäsen

Juha Rehula, jäsen